



**ACADEMIA ROMÂNĂ  
INSTITUTUL DE ARHEOLOGIE „VASILE PÂRVAN”**

***ȚARA ȘI CETATEA SEVERINULUI  
ÎN SECOLELE XIII-XVI***

**COORDONATOR DE DOCTORAT:  
Cș. I. Dr. EUGEN NICOLAE**

**DOCTORAND:  
MARIN IULIAN NEAGOE**

**2017**

## **CAPITOLUL I. Considerații preliminare.**

### **Limitele teritoriale și cronologice ale cercetării istorico-arheologice a Țării Severinului.**

I. 1. Motivația temei și metodologia de cercetare.....	p. 5
II. 2. Limitele teritoriale și cronologice.....	p. 14

## **CAPITOLUL II. Condițiile cadrului natural și geografic.**

II.1. Munții Mehedințiului.....	p. 19
II.2. Podișul Mehedinți.....	p. 20
II.3. Culoarul depresionar Severin-Comănești.....	p. 22
II.4. Piemontul Coșuștei.....	p. 24
II.5. Câmpia Înaltă a Bălăciței.....	p. 24
II.6. Câmpia Blahniței.....	p. 25
II.7. Rețeaua hidrografică.....	p. 26
II.8. Clima.....	p. 29
II.9. Flora și fauna.....	p. 29
II.10. Solurile.....	p. 32

## **CAPITOLUL III. Izvoarele și istoriografia Țării Severinului.**

III. 1. Izvoarele scrise.....	p. 34
III. 1.1. Izvoare documentare.....	p. 35
III. 1.2. Cronici.....	p. 36
III. 1.3. Descrieri de călătorie.....	p. 40
III. 1.4. Inscricții.....	p. 41
III. 1.5. Istoriografia.....	p. 43
III. 2. Izvoare Cartografice.....	p. 48
III. 3. Izvoare arheologice.....	p. 50

## **CAPITOLUL IV. Țara Severinului și Banatul Severinului,**

**evoluție politică în context regional.....** p. 51

## **CAPITOLUL V. Așezări atestate documentar în Țara Severinului, secolele XIII-XVI.**

V.1. Repertoriul așezărilor.....	p. 76
----------------------------------	-------

## **CAPITOLUL VI. Civilizația medievală în Țara Severinului. Monumentele Țării Severinului.**

### **VI. 1. Cetăți, fortificații, mănăstiri, biserici.**

#### **VI. 1.1. Cetatea Severinului**

VI.1.1.1. <i>Istoricul cercetărilor arheologice</i> .....	p. 100
VI.1.1.2. <i>Arhitectura Cetății Severinului și fazele de construcție</i> .....	p. 106
VI.1.1.1a. <i>Fortificația din lemn și pământ?</i> .....	p. 106
VI.1.1.1b. <i>Prima incintă fortificată cu ziduri din piatră</i> .....	p. 109
VI.1.1.1c. <i>Turnul de nord-est</i> .....	p. 114
VI.1.1.1d. <i>Turnul de nord-vest</i> .....	p. 117
VI.1.1.1e. <i>Turnul de sud-vest</i> .....	p. 118
VI.1.1.1f. <i>Turnul de sud-est</i> .....	p. 119
VI.1.1.1g. <i>Turnul intermediar de est</i> .....	p. 119
VI.1.1.1h. <i>Turnul intermediar de vest</i> .....	p. 121
VI.1.1.1i. <i>Construcții în interiorul primei incinte din piatră</i> .....	p. 123
VI.1.1.1j. <i>A doua incintă cu zid de piatră</i> .....	p. 127

VI.1.1.2. Cetatea de pe dealul Grădeț.....	p. 129
VI.1.1.3. Cetatea din Insula Banului.....	p. 131
VI.1.1.4. Cetatea poligonală din colțul de sud-vest al castrului roman Drobeta.....	p. 134
VI.1.1.5. Cetatea de pământ de la Strehaia.....	p. 139
VI.1.1.6. Mănăstirea Vodița.....	p. 142
VI.1.1.7. Mănăstirea Coșuștea-Crivelnic.....	p. 147
VI.1.1.8. Biserica cu contraforți din Drobeta Turnu Severin.....	p. 151

### **VI.2. Necropole și așezări cercetate arheologic**

VI.2.1. Necropola din incinta Cetății Severinului.....	p. 154
VI.2.1.1. <i>Date arheologice și antropologice</i> .....	p. 160

VI.1.2.2. <i>Stratigrafia descoperirilor</i> .....	p. 162
VI.1.2.3. <i>Elemente de datare</i> .....	p. 172
VI.2.2. Necropola medievală a Severinului.....	p. 176
VI.2.3. Așezarea și necropola medievală de la Ostrovul Mare, km. fluvial 875.....	p. 178
VI.2.4. Așezarea și necropola medievală de la Gruia, km. Fluvial 851,5.....	p. 183
<b>CAPITOLUL VII. Cultura materială</b>	
VII.1. Ceramica.....	p. 187
VII.1.1. Ceramica uzuală nesmălțuită.	
A. <i>Forme deschise</i> .	
A.1. Castroane.....	p. 189
B. <i>Forme închise</i> .	
B.1. Vase de tip borcan.....	p. 189
B.2. Oale.....	p. 189
B.3. Oale cu toartă.....	p. 190
B.4. Căni.....	p. 190
B.5. Pahare.....	p. 190
C. <i>Forme speciale</i> .	
C.1. Opaștele cu toartă.....	p. 191
C.2. Sfeșnice.....	p. 191
C.3. Cahle.....	p. 191
VII.1.2. Ceramica uzuală smălțuită..	
A. <i>Forme deschise</i> .	
A.1. Boluri.....	p. 192
B. <i>Forme închise</i>	
B.1. Căni.....	p. 192
B.2. Ulcioare.....	p. 192
VII.1.3. Ceramica decorativă	
A. <i>Forme deschise</i> .	
A.1. Farfurii.....	p. 193
A.2. Străchini.....	p. 193
VII. 2. Arme.	
VII.2.A.1. Armele albe.	
A.1.1. <i>Arme pentru lupta de aproape</i>	
A.1.1a. Spadele.....	p. 194
A.1.1b. Săbii.....	p. 195
A.1.1c. Topoare.....	p. 195
A.1.1d. Buzdugane.....	p. 195
A.1.2. <i>Arme pentru lupta de la distanță</i> .	
A1.2a. Lănci.....	p. 196
A.1.2b. Sulițe.....	p. 196
A.1.2c. Săgeți.	
A1.2c1. Săgeți cu peduncul și tija filiformă.....	p. 196
A1.2c2. Săgeți cu peduncul spin și tijă triunghiulară cu muchii.....	p. 196
A1.2c3. Săgeți cu peduncul și tijă cu muchii pe fețele laterale.....	p. 196
A1.2c4. Săgeți cu tijă trunghiulară și aripioare laterale.....	p. 197
A1.2d. Bolți arbaletă.	
A1.2d1. Bolții cu trei muchii.....	p. 197
A2d2. Bolții cu patru muchii.....	p. 197
VII.2.A.2. Arme de foc.	
A.2.1. <i>Bombarde</i> .....	p. 197
A.2.2. <i>Archebuze</i> .....	p. 199
VII.3. Unelte.	
VII.3.A. Uneltele din metal	
A.1. <i>Unelte agricole</i> .	
A.1a. Sape.....	p. 202
A.1b. Seceri.....	p. 202
A.1c. Cazmale.....	p. 202

A.2. <i>Unelte meșteșugărești.</i>	
A.2a. Ciocane.....	p. 202
A.2b. Dornuri.....	p. 203
A.2c. Burghie.....	p. 203
A.2d. Topoare.....	p. 203
A.3. <i>Unelte de uz casnic.</i>	
A.3.a. Cuțite.....	p. 203
A.3.b. Linguri.....	p. 204
B. Unelte din Os.	
VII.4. Podoabe. ....	p. 204
VII.4.A. Podoabe din metal.	
A. 1. Inele.	
A.1a. Inele din argint.....	p. 204
A.1b. Inele din bronz. ....	p. 205
A.1b1. Inelele turnate în tipar. ....	p. 205
A.1b2. Inelele prelucrate prin batere la rece. ....	p. 205
A.2. <i>Cercei</i> .....	p. 205
A.3. <i>Brățări</i> .....	p. 206
VII.4.B. Podoabe din os. ....	p. 207
<b>CAPITOLUL VIII. Circulația monetară în Țara Severinului în secolele XIII-XVI.</b>	
VIII.1. Descoperiri izolate.....	p. 209
VIII.2. Tezaure monetare ....	p. 220
<b>CAPITOLUL IX. Concluzii istorico-arheologice.....</b>	<b>p. 227</b>
<b>X. Bibliografie</b>	
X.1. Abrevieri .....	p. 241
X.2. Lista bibliografică.....	p. 242
X.3. Explicația planșelor.....	p. 255
X.4. Planșe.....	p. 258

**Cuvinte cheie:** Evul mediu, Țara Severinului, Cetatea Severinului, Banatul de Severin, izvoare documentare, cercetări arheologice, fortificații, biserici, așezări, necropole, cultura materială, circulația monetară.

## **CAPITOLUL I. Considerații preliminare. Limitele teritoriale și cronologice ale cercetării istorico-arheologice a Țării Severinului.**

Demersul de a reconstitui evoluția unui teritoriu, din perspectivă istorico-arheologică și geografică, reprezintă un pas important în cunoașterea realităților existente, într-un anumit interval temporal, a factorilor care au influențat, în mod decisiv, această evoluție, precum și amploarea fenomenelor culturale, politice și economice în care a fost angrenat teritoriul respectiv.

Evident, un asemenea demers are ca punct de plecare elaborarea unei metodologii de cercetare, pornind de la tematica propusă și intervalul cronologic avute în vedere, elemente care permit coeziunea celorlalte componente ale cercetării, ce vor sta la baza integrării informațiilor istorico-arheologice, sau de altă natură, într-o construcție unitară, al cărei scop final este acela de a reliefa și argumenta totalitatea realităților surprinse pentru teritoriul supus studierii.

Potrivit principiului interdisciplinarității, este absolut necesar ca toate informațiile avute la îndemână să fie corelate, astfel încât, rezultatele cercetării să permită o coroborare certă a concluziilor exprimate.

În altă ordine de idei, sunt esențiale mecanismele de corelare a tuturor datelor care oferă o justificare și, în același timp, un suport în sprijinul argumentării ipotezelor formulate.

Obiectivul general al tezei este acela de a individualiza *Țara Severinului* drept una dintre primele forme de organizare a românilor de la sud de Carpați, atestată documentar aproximativ la jumătatea secolului al XIII-lea.

În sprijinul materializării acestui scop am definit și câteva obiective specifice, care țin de caracterul politic și militar al acestui organism „prestatal”, de evoluția sa, pe parcursul secolelor XIII-XVI, influențată de diverși factori externi sau interni, dar și de stabilirea unor repere în privința dezvoltării economice și sociale, sesizabile și datorită numărului mare de mărturii cu caracter arheologic documentate în teritoriul *Țării Severinului*.

Structura tezei, dictată de natura și volumul informațiilor cu care am operat, a fost alcătuită din zece capitole, dintre care ultimul a fost dedicat listei bibliografice, abrevierilor utilizate, precum și a materialului ilustrativ (hărți, fotografii, desene analitice ale unor artefacte, complexe arheologice, profiluri de săpătură etc.) care reprezintă suportul grafic al textului.

Primul capitol al tezei este aclătit din două subcapitole (I. 1. Motivația temei și metodologia de cercetare și II. 2. Limitele teritoriale și cronologice); în primul subcapitol am argumentat motivele care m-au determinat în alegerea acestei teme și am realizat o prezentare succintă a metodei/metodelor de cercetare utilizate. Am avut în vedere, permanent, ca argumentațiile aduse în sprijinul celor formulate să fie cât se poate de obiective și bazate pe informații de ordin geografic, istoric și arheologic.

De asemenea, în cel de-al doilea subcapitol am definit limitele teritoriale și cronologice între care se va realiza cercetarea, cu toate că, în unele cazuri, limita cronologică superioară stabilită a fost depășită, mai ales în ceea ce privește informațiile extrase din izvoare documentare.

În privința cadrului teritorial am motivat alegerea delimitării Țării Severinului în linii mari, în raport cu informațiile documentare și arheologice de care dispunem în prezent și care permit stabilirea teritoriului acestei entități, într-un spațiu ce cuprinde cea mai mare parte a teritoriului județului Mehedinți.

În acest sens, limita de est nord a Țării Severinului a fost propusă pe aliniamentul Munților Mehedinți, cea de est pe valea râului Motru, până în apropiere de Strehaia, iar de acolo spre sud-est pe valea pârâului Drincea, până la Dunăre, cursul acestui fluviu reprezentând limita de sud și sud-vest.

Limitele cronologice ale tezei se înscriu în intervalul 1204-1524, două puncte de reper importante în privința evoluției istorice a Țării Severinului.

Primul reper se referă la un eveniment politic și militar, cucerirea Constantinopolului de armatele cruciate ale statelor occidentale, care a determinat mutații semnificative în Peninsula Balcanică

Cel de-al doilea reper este reprezentat de căderea Cetății Severinului sub loviturile armatelor otomane, în august 1524, lovitură strategică esențială pentru anihilarea Regatului Maghiar ce se va produce doi ani mai târziu când Imperiul Otoman zdrobea forțele coroanei maghiare în bătălia de la Mohacs.

## **CAPITOLUL II. Condițiile cadrului natural și geografic.**

Pentru o viziune a cadrului geografic avut în vedere, în cel de-al II-lea capitolul al tezei, am prezentat cele mai importante unități geografice și de relief ale zonei studiate, grupate pe subcapitole distincte (II.1. Munții Mehedințului, II.2. Podișul Mehedinți, II.3. **Piemontul Coșuștei**, II.4. **Piemontul Bălăciței**, II.5. **Culoarul depresionar Severin-Comănești**, II.6. **Câmpia Blahniței**, II.7. **Valea Dunării**, II.8. **Rețeaua hidrografică**, II.9. **Flora și fauna**), dar am făcut referire și la alte aspecte cum ar fi cele: geomorfologice, hidrografice, climatologice sau cele legate de flora, fauna.

Observațiile făcute asupra acestor aspecte permit stabilirea unor similarități relative cu cele din perioada secolelor XIII-XIV, cu câteva excepții, cum ar fi, de pildă modificări minore ale unor cursuri de apă sau ale suprafețelor împădurite, însă permit surprinderea unor legături „simbiotice” dintre comunitățile umane și mediul înconjurător, care au favorizat și asigurat resursele indispensabile pentru evoluția și dezvoltarea acestora.

## **CAPITOLUL III. Izvoarele și istoriografia Țării Severinului.**

În cel de-al treilea capitol al lucrării, am cuprins toate informațiile relevante oferite de izvoarele scrise (Cronici, Descrieri de călătorie, III. 1.4. Inscricții, 1.5. Istoriografia) și nescrise (Izvoare arheologice), am realizat prezentarea surselor documentare și arheologice la care am apelat, pentru surprinderea evenimentelor care au avut legătură cu *Țara și Cetatea Severinului*, în perioada secolelor XIII-XVI, grupate pe categorii, multe reprezentând surse primare a căror acuratețe poate fi admisă, în foarte multe din cazurile discutate, chiar dacă, la nivelul interpretării, pot apărea, din diverse motive, ipoteze diferite.

Printre cele mai importante surse la care am făcut apel se numără scrisorile pontificale dintre 1237-1238, adresate fie călgărilor dominicani, fie regelui maghiar Bela al IV-lea (1235-1270), *Diploma Cavalerilor ioaniți*, document fundamental pentru surprinderea realităților existente în Țara Severinului la jumătatea secolului al XIII-lea, precum și serie de cronici externe sau descrieri de călătorie care conțin relatări cu privire la unele evenimente în legătură cu Țara Severinului în secolele XV-XVI.

#### **CAPITOLUL IV. Țara Severinului și Banatul Severinului, evoluție politică în context regional.**

Evident, nu se putea gândi, ca din structura acestei lucrări să lipsească un capitol dedicat evoluției politice, într-un context ceva mai larg, a Țării și Cetății Severinului, care reprezintă, de fapt, axul central al oricărui discurs istoric, întrucât evoluția unui teritoriu dat, și a comunităților umane din acel teritoriu, a fost influențată de efectele produse de diverse evenimente politice și militare.

În acest sens, capitolul al IV-lea reprezintă un tablou de ansamblu în privința evoluției politico-militare a Țării și Cetății Severinului, care s-au aflat, pe tot parcursul secolelor XIII-XIV, angrenate în evenimente majore, mai ales cu caracter militar, ce au produs schimbări fundamentale, atât din perspectiva organizării politice, dar și a vieții materiale și mentalităților colective.

Au fost prezentate și analizate raporturile cu regalitatea maghiară și înființarea Banatului de Severin în secolul al XIII-lea, evenimente în legătură cu marea invazie mongolă din perioada 1240-1241, conflictele dintre Regatul Maghiar și cel de-al doilea Țarat Bulgar pentru supremația în această zonă, desprinderea Țării Severinului din sfera de influență a regatului maghiar și integrarea teritoriului acesteia în primul stat feudal românesc. De asemenea, raporturile dintre voievozii români și regii maghiari pe parcursul secolului al XIV-XV, precum și evenimentele militare importante care au implicat Cetatea Severinului până la cucerirea ei de către Imperiul Otoman, în august 1524.

#### **CAPITOLUL V. Așezări atestate documentar în Țara Severinului, secolele XIII-XVI.**

Capitolul al V-lea l-am dedicat repertorierii așezărilor atestate documentar, în perioada secolelor XIII-XVI, în limitele geografice stabilite în pentru Țara Severinului, pentru a avea o imagine reală asupra intensității locuirii și pentru a surprinde, într-o oarecare măsură, unele fenomene în legătură cu apariția sau dispariția unora dintre satele atestate documentar, regimul acestora de proprietate, dar și pentru a contura, la nivel cartografic, imaginea Țării Severinului pentru perioada avută în vedere.

În urma analizei documentelor emise de cancelaria Țării Românești am putut stabili că, pentru intervalul cuprins între secolul al XIII-lea și secolul al XVI-



lea, aproximativ 20% sunt așezări amplasate pe malul Dunării sau în imediata apropiere, la o distanță de 1-2km față de fluviu, în vreme ce în zona de munte și cea de podiș procentul așezărilor atestate documentar depășește 30%.

În schimb, în cîmpie numărul așezărilor este extrem de mic, asta poate și datorită faptului că, în perioada amintită, această zonă era împădurită, cu excepția cursurilor de apă mai importante, cum erau: Blahnița și Drincea.

Din analiza documentelor au rezultat și un număr de 16 așezări a căror localizare este greu de realizat, întrucât în majoritatea cazurilor denumirile acestora nu se mai păstrează astăzi, ceea ce poate însemna că avem de-a face cu așezări dispărute sau înglobate altor localități.

## **CAPITOLUL VI. Civilizația medievală în Țara Severinului. Monumentele Țării Severinului.**

Următorul capitol, cel de-al VI-lea, a fost împărțit în două subcapitole distincte (VI. 1.1. *Cetăți, fortificații, mănăstiri, biserici*, VI. 1.2. *Necropole și așezări cercetate arheologic*). În primul subcapitol am realizat o „radiografie” arheologică a monumentelor de arhitectură militară și religioasă, iar în cel de-al doilea am abordat problematica așezări și necropolelor cercetate arheologic, căutând să suplimentez cantitatea și calitatea informațiilor de natură istorico-documentară.

Analiza fortificațiilor, a mănăstirilor și bisericilor, a cimiterelor și așezărilor, cunoscute prin săpături arheologice, a oferit posibilitatea enunțării unor ipoteze referitoare, atât la necesitățile care au condus la apariția acestora, cât și la evoluția lor pe parcursul secolelor XIII-XVI.

De asemenea, am putut realiza o imagine a tehnicilor de construcție, în special a monumentelor de zid și a principiilor arhitecturale care au stat la baza edificării acestor, dar am constatat, în câteva cazuri, și caracteristicile așezărilor și al locuințelor descoperite, în unele sate, sau a ritului și ritualului funerar relevat prin descoperirea și cercetarea câtorva cimitire din teritoriul Țării Severinului.

Cele mai importante monumente de zid analizate sunt: Cetatea Severinului, Cetatea Grădețului, Cetatea din Insula Banului, Cetatea din castrul roman de la Drobeta și Cetatea de pământ de la Strehaia, fortificații care se datează în intervalul cronologic avut în vedere.

Dintre monumentele ecleziastice amintesc mănăstirile de la Vodița și Coșuștea-Crivelni, dar și bisericile documentate prin cercetări arheologice, fie în perimetrul Cetății Severinului, fie în cuprinsul așezării medievale a Severinului.

La acestea se adaugă și monumentele funerare de tipul necropolelor, identificate tot pe cale arheologică, cum sunt cele din localitățile actuale: Severin, Gruia și Ostrovul Mare, pentru ultimele două cazuri având informații și despre așezările din proximitatea lor.

## **CAPITOLUL VII. Cultura materială.**

Ca o completare a capitolului precedent, în capitolul al VII-lea am prezentat și analizat, din punct de vedere morfologic, funcțional și estetic cele mai importante produse ale culturii materiale identificate prin cercetări arheologice grupate în câteva subcapitole: Ceramica, Arme, Unelte, Podoabe, punând accentul, mai ales, pe acele artefacte provenite din contexte arheologice cât de cât clare.

Cele mai multe obiecte provin din Cetatea Severinului, rezultate în urma intenselor cercetări arheologice ce au avut loc în perimetrul acesteia.

Amintim ca fiind mai importante o serie de vase ceramice sgratate și smălțuite, arme albe de tipul spadelor, lăncilor, săgeților sau topoare de luptă, arme de foc precum țevicele de tun și de arcebuza, acestea din urma supuse unor analize metalografice care au relevat posibile surse ale materiei prime utilizate, dar și emiterea unei ipoteze de lucru cu privire la fabricarea acestora pe teritoriul Transilvaniei.

Rezultatele la care am ajuns au permis, în multe dintre cazurile discutate, formularea unor considerații care, deși fără pretenția că reprezintă axiome, pot deschide noi perspective pentru cercetările viitoare.

## **CAPITOLUL VIII. Circulația monetară în Țara Severinului în secolele XIII-XVI.**

Capitolul al VIII-lea l-am dedicat, exclusiv, analizei materialului numismatic prin intermediul a două subcapitole în care au fost prezentate descoperirile izolate de monedă, datate în secolele XIII-XVI, respectiv loturile monetare din cele cincisprezece tezaure identificate, până în prezent, în teritoriul delimitat pentru studiu.

În majoritatea cazurilor nu am mai insistat asupra descrierilor iconografiei aversului/reversului sau a legendelor care apar pe unele monede, întrucât aceste informații sunt deja cunoscute și cuprinse în unele cataloage de specialitate care tratează, în particular, emisiunile monetare din Imperiul Bizantin, Regatul Maghiar, cele din Bulgaria sau Serbia, cele din Țările Române sau din alte spații central și vest europene, documentate prin descoperiri și în zona Țării Severinului.

Am considerat, totuși, important, ca prezentarea acestor descoperiri monetare, să fie completată de câteva referiri, de ordin statistic, la numărul emisiunilor monetare grupate pe state și suverani emitenți, la procente reprezentate, din totalul descoperirilor cunoscute, precum și considerații referitoare la intensitatea relațiilor comerciale cu alte spații geografice ilustrate în perioadele de circulație și acumulare a monedelor și tezaurilor monetare.

#### **CAPITOLUL IX. Concluzii istorico-arheologice.**

Penultimul capitol al acestei teze, este cel rezervat concluziilor care se pot desprinde după parcurgerea unui bogat material documentar și arheologic.

Pentru facilitarea înțelegerii ipotezelor creionate în acest capitol, am căutat să păstrăm aceeași ordine dictată de structura tezei, însă, de fiecare dată când a fost cazul, ne-am reîntors la anumite idei exprimate, din dorința de a sublinia, o dată în plus, argumentele de ordin istorico-arheologic care susțin concluziile formulate.

Printre cele mai importante concluzii exprimate se numără surprinderea unor realități confirmate atât documentar, cât și arheologic cum sunt o serie de fortificații din zonă (Cetatea Severinului, Cetatea Oreva, Cetatea din Insula Banului), cunoscute pe o rază de circa 15km în jurul Severinului.

Monumentelor de zid li se adaugă numeroase așezări situate în apropierea Dunării, în sectorul Salcia-Vârciorova, dar și altele cunoscute prin cercetări de suprafață efectuate în depresiunea *Severinului*, în zona podișului Mehedinți și a Podișului Coșuștei.

Toate aceste dovezi de ordin documentar vin să confirme presupunerea că *Țara Severinului* reprezenta un teritoriu important în care exista o populație numeroasă ce trebuia adusă sub aripa bisericii catolice, prin intermediul Regatului Maghiar

O altă concluzie importantă se desprinde în repartiziei teritoriale a satelor atestate documentar, în sensul în care, în zona de câmpie (Câmpia Blahniței) așezările aproape că lipsesc cu desăvârșire, în schimb numărul acestora crește considerabil în zona de podiș (Piemontul Coșuștei, Podișul Mehedințiului), unde se pot localiza peste 50% din așezările repertoriate.

Practic, discutând despre așezările și necropolele din Țara Severinului, am avut la dispoziție un număr de 6 situri în care au fost întreprinse săpături arheologice, respectiv doar două așezări și patru necropole.

Necropolele cercetate în teritoriul Țării Severinului însumează un număr de 215 morminte care au furnizat noi informații referitoare la ritul și ritualul funerar practicat în perioada secolelor XIII-XVI.

Analiza materialului numismatic a permis constatarea că în privința descoperirilor izolate am avut la dispoziție circa 300 de monede care se întind cronologic pe toată durata secolelor XIII-XIV, majoritatea descoperirilor concentrându-se în zona așezării și a cetății de la Severin.

Tezaurile sunt reprezentate de un număr de cincisprezece asemenea descoperiri, dintre care unele au conținut și piese de podoabă (inele, cercei, brățări, pandantive).

Monedele teaurizate reprezintă un număr total de peste 3000 de exemplare, dintre care doar 139 aparțin secolului al XIII-lea (tezaurul de la Severin - 1935), restul din tezaure datate în secolul al XIV și secolul al XV-lea.

Toate aceste aspecte discutate contribuie, mai mult sau mai puțin, la înțelegerea fenomenelor care au influențat evoluția teritoriului Țării Severinului, cu toate că anumite aspecte continuă să rămână încă mai puțin cunoscute.

În mod evident, în multe din situațiile discutate pot fi aduse noi contribuții, fie datorită extinderii cercetărilor arheologice și în alte situri datate în această perioadă, dar și prin intermediul identificării a noi surse de informare documentară sau obținute în urma unor analize diverse asupra materialelor arheologice deja cunoscute.

## BIBLIOGRAFIE SELECTIVĂ

Achim 1994	- V. Achim, „Despre vechimea și originea Banatului de Severin. Aspecte teritoriale”, în <i>RI</i> , tom 5, nr. 3-4, 1994, p. 234-247.
Achim 1996	- V. Achim, „Ordinul Franciscan în Țările române în secolele XIV- XV. Aspecte teritoriale”, în <i>RI</i> , tom 7, nr. 5-6, p. 391-410.
Achim 2008	- V. Achim, <i>Politica sud-estică a Regatului Ungar sub ultimii arpadieni</i> , București, 2008.
Bălăceanu, Stîngă 1994	- M. Bălăceanu, I. Stîngă, „Un tezaur de monede și podoabe din timpul lui Mircea cel Bătrân descoperit la Jiana Mare –Mehedinți”, în <i>Drobeta</i> , an. I, nr. 2, 1994, p. 20-25.
Băncilă 1958	- I. Băncilă, „Din numismatica lui Ioan Sracimir”, în <i>SCN</i> , II, 1958, p. 345-366.
Bărcăcilă 1933	- Al. Bărcăcilă, „Turnu Severin. Trei veacuri de viață medievală”, în <i>AO</i> , an XII, 65-66, 1933, p.15-35.
Bărcăcilă 1935	- Al. Bărcăcilă, <i>Mănăstirea Coșuștea-Crivelni, Mehedinți. Descoperire arheologică</i> , în <i>BCMI</i> , an XVIII, fasc 86, 1935, p. 166-180.
Bărcăcilă 1937	- Al. Bărcăcilă, „Cetatea Severinului. Început de cercetări arheologice”, în <i>BCMI</i> , fasc. 94, XXXI, 1937, p. 149-165.
Bărcăcilă 1939a	- Al. Bărcăcilă, „Cetatea Severinului. Raport sumar cu rezultatul săpăturilor din 1938, 1939”, în <i>BCMI</i> , fasc. 100, XXXII, 1939, p. 74-88.
Bărcăcilă 1944	- Al. Bărcăcilă, „Un depozit de mici dinari de tip vienez din veacul al XIII-lea, la Turnu Severin, în <i>Oltenia</i> , cartea a IV-a, Craiova, 1944, p. 37-52.
Bărcăcilă 1957	- Al. Bărcăcilă, „Monede de la Cetatea medievală a Severinului”, în <i>SCN</i> , I, 1957, p. 173-188.
Bărcăcilă 1959	- Al. Bărcăcilă, „Monede, podoabe de metal și fragmente ceramice de la termele Drobetei și din cimitirul medieval suprapus”, în <i>MCA</i> , V, 1959, p. 769-794.
Berciu-Drăghicescu, Ciobotea 1987	- A. Berciu-Drăghicescu, D. Ciobotea, „Viața economică a Țării Românești în epoca lui Mircea cel Mare”, în <i>Marele Mircea Voievod</i> , coord. I. Pătroi, București 1987, p. 53-96.
Binder 1968	- P. Binder, Contribuții la geografia istorică a Banatului de Severin, în <i>Studii. Revista de Istorie</i> , an XXI, nr. 4, 1968, p. 625-639.
Boroneanț, Crăciunescu 1985	- V. Boroneanț, G. Crăciunescu, „Așezarea și necropola din secolele XIII- XIV de la Ostrovul Mare, km. 865”, în <i>Drobeta</i> , VI, 1985, p. 119-134.
Boroneanț, Stîngă 1978	- V. Boroneanț, I. Stîngă, „Cercetări privind secolul al VIII-lea de la Ostrovul Mare, comuna Gogoșu, din zona Hidrocentralei „Porțile de Fier II””, în <i>Drobeta</i> , III, 1978, p. 87-107.
Brătianu 1980	- Gh. I. Brătianu, <i>Tradiția istorică despre întemeierea statelor românești</i> , București, 1980.
Buzdugan et alii 1977	- G. Buzdugan, O. Luchian, C. C. Oprescu, <i>Monede și bancnote românești</i> , București, 1977.

Cantacuzino 1971	- Gh. I. Cantacuzino, „Probleme ale cronologiei fostei mănăstiri Vodița”, în <i>SCIV</i> , tom. 22, nr. 3, 1971, p. 469-477.
Cantacuzino 1979	- Gh. Cantacuzino, „Ceramica medievală descoperită la Vodița prin săpăturile din 1970”, în <i>CA</i> , III, 1979, p. 439-451.
Cantacuzino 2001a	- Gheorghe I. Cantacuzino, „Certaines problèmes concernant les vestiges Médiévaux de Drobeta-Turnu Severin”, în <i>Dacia N. S.</i> , t. XLIII-XLV, 1999-2001, p. 159-182.
Cantacuzino 2001b	- Gh. Cantacuzino, <i>Cetăți medievale din Țara Românească în secolele XIII/XIV</i> , București, 2001.
<i>Călători Străini</i> 1968	- <i>Călători străini despre Țările Române</i> , vol. I, București, 1968.
<i>Călători Străini</i> 1976	- <i>Călători străini despre Țările române</i> , vol. V, București 1976.
<i>Călători străini</i> 1983	- <i>Călători străini despre Țările Române</i> , vol.VIII, București, 1983.
CNI 1915	- <i>Corpus Numorum Italicorum</i> , vol. VII, parte I, Roma, 1915.
Coteț 1957	P. Coteț, <i>Câmpia Olteniei</i> , București, 1957.
Crăciunescu 2013	- G. Crăciunescu, „Zona de la est de Porțile de Fier în evul mediu”, în <i>Litua</i> , XV, 2013, p. 187-214.
Crețeanu 1974	- R. Crețeanu, „Precizări cronologice privind ansamblul mănăstiresc Strehaiia”, în <i>MO</i> , an. XVI, nr. 7-8, 1974, p. 644-649.
Cucu, Popova Cucu, 1980	- V. Cucu, A. Popova Cucu, <i>Județul Mehedinți</i> , București, 1980.
Davidescu 1969	- M. Davidescu, <i>Monumente medievale din Turnu Severin</i> , București 1969.
Davidescu 1970	- M. Davidescu, „Cetatea Severinului” în <i>BMI</i> , an. XXXIX, nr. 3, 1970, p. 9-14.
Davidescu 1977	- M. Davidescu, „Cercetările arheologice din Ostrovul Banului – Golu – Gura Văii (județul Mehedinți)”, în <i>BMI</i> , 1, 1977, p. 37-42.
Davidescu 1978	- M. Davidescu „Cetatea Grădețului”, în <i>Drobeta</i> , III, 1978, p. 114-123.
Davidescu 1985	- M. Davidescu, „Locul și rolul Severinului în cadrul procesului formării statului feudal Țara Românească” în <i>Drobeta</i> , VI, 1985, p. 103-110.
Decei 1973	- A. Decei, „L'Invasion des tatars de 1241/1242 dans nos région selon la DJĀMI <sup>c</sup> OT-TEVĀRIK de Faḏl Ol-Lāh Rāšīd Od-Dīn”, în <i>RRH</i> , XII, 1, 1973, p. 101-121.
Decei 1976	- A. Decei, „La Horde d'Or et le pays romains aux XIII <sup>e</sup> et XIV <sup>e</sup> siècle selon le historins arabes contemporains”, în <i>Romano-arabica</i> , 2, 1976, p. 61-63.
Dimitrescu 1882	- V. Dimitrescu, „Note asupra ruinelor și locurilor însemnate istorice din județul Mehedinți”, în <i>RIAF</i> , an. I, vol. I, 1882, p. 162-177.
DIR B 1950	- <i>Documente privind istoria românilor, veac XVI. B. Țara Românească</i> , vol. I, București 1950.
DIR B 1953	- <i>Documente privind istoria României, veacul XIII, XIV și XV. B. Țara Românească</i> , București 1953.

DIR C 1951	- <i>Documente privind Istoria Românilor. Veacul XI, XII și XIII. C. Transilvania</i> , București, 1951.
Drăghiceanu 1912	- V. Drăghiceanu, „Vodița, istorie și descriere”, în <i>BCMI</i> , an. V, fasc. 19, 1912, p. 97-109.
Drăghiceanu 1929	- V. Drăghiceanu, „Săpăturile de la Vodița”, în <i>BCMI</i> , an. XXII, fasc. 62, 1929, p. 149-156.
Donat 1934	I Donat, „Județul de Baltă și Banatul Seberinului”, în <i>AO</i> , XIII, nr. 71-73, 1934, p. 12-17.
DRH 1966-1996	- <i>Documenta Romaniae Historiae</i> , seriile B, vol. I-XI; C, vol. XII, XIV; D, vol. I, București, 1966-1996.
Dumitriu 2001	- L. Dumitriu, <i>Der Mittelalterliche schmuck des unteren Donau gebietes im 11.-15. Jahrhundert</i> , Bukarest, 2001.
Dumitriu-Snagov 1979	- I. Dumitriu-Snagov, <i>Țările române în secolul al XIV-lea. Codex Latinus Parisinus</i> , București, 1979.
Erdeli 1996	- G. Erdeli, <i>Podișul Mehedinți</i> , București, 1996.
Fejér 1829	- G. Fejér, <i>Codex diplomaticus Hungariae ecclesiasticus ac civilis</i> , tom III, vol. II, Budae, 1829.
Feneșan 2015	- C. Feneșan, <i>Cavalerii Teutoni în Banatul Severinului și la Dunărea de jos în prima jumătate a secolului al XV-lea</i> , Reșița, 2015.
Fessler	- I. A. Fessler, <i>Geschichte von Ungarn</i> , vol II, Leipzig, 1867
Filitti 1927	- I. C. Filitti, „Banii Țării Severinului și banii Olteniei”, în <i>AO</i> , an VI, nr. 29-30, ianuarie-aprilie 1927, p. 31-38.
Filitti 1932	- I. C. Filitti, „Banatul Olteniei și Craioveștii”, extras din <i>AO</i> , an XI, nr. 59-60, 61-62, 63-64, Craiova, 1932.
Fontes 1970	- <i>Fontes Historiae Dacoromane</i> , vol. II, București 1970.
Ghika-Budești 1927	- N. Ghika-Budești, „Evoluția arhitecturii în Muntenia”, în <i>BCMI</i> , an XX, fasc53-54, 1927, p. 121-147.
Giurescu 1926b	- C. C. Giurescu, <i>Contribuțiuni la studiul marilor dregători în sec. XIV-XVI</i> , Vălenii de Munte, 1926.
Giurescu 1973	- D. C. Giurescu, <i>Țara Românească în secolele XIV-XV</i> , București 1973.
Grisellini 1780	- F. Grisellini, <i>Geschichte des Temeswaren Banats</i> , Wien, 1780.
Hațegan 1979	- Hațegan, „Cavalerii teutoni în Banatul Severinului (1429 – 1435)”, în <i>Tibiscus</i> , V, 1979, p. 191-196.
Hațegan 1997	- I. Hațegan, <i>Filippo Scolari. Un condotier italian pe meleaguri dunărene</i> , Timișoara, 1997.
Hașdeu 1878	- B. P. Hașdeu, <i>Histoire critique des roumaines</i> , Bucarest, 1878.
Holban 1962	- M. Holban, „Contribuții la studiul raporturilor dintre țara Românească și Ungaria Angevină. Problema stăpânirii efective a Severinului și a suzeranității în legătură cu drumul Brăilei”, în <i>Studii. Revista de istorie</i> , 2, 1962, p. 315-347.
Holban 1981	- M. Holban, <i>Din cronica realțiilor româno-ungare în secolele XIII-XIV</i> , București, 1981.
Hóman 1943.	- B. Hóman, <i>Geschichte des ungarischen mittelalters</i> , vol II, Berlin, 1943.

Hurmuzaki 1887	- E. Hurmuzaki, <i>Documente privitoare la Istoria românilor</i> , vol I, partea 1, București, 1887.
Huszar 1979	- L. Huszar, <i>Münzkatalog Ungarn von 1000 bis heute</i> , München, 1979.
IIR 1937	- <i>Izvoarele Istoriei Românilor. Cronica pictată de la Viena</i> , ed. G. Popa-Lisseanu, București, 1937.
Ioniță 2005	- A. Ioniță, <i>Spațiul dintre Carpații meridionali și Dunărea inferioară în secolele XI-XIII</i> , București, 2005.
Iorga 1900	- N. Iorga, „Cronicele muntene. Întiul memoriu. Cronicele din secolul al XVII-lea”, în <i>Analele Academiei Române</i> , XXI, p. 303-462.
Iorga 1922	- N. Iorga, <i>Istoria poporului românesc</i> , București, 1922.
Iosipescu 1980	- S. Iosipescu, „Românii din Carpații Meridionali la Dunărea de jos de la invazia mongolă (1241-1243) până la consolidarea domniei a toată Țara Românească. Războiul victorios purtat la 1330 împotriva cuceririi ungare”, în <i>Constituirea statelor feudale românești</i> , coord. N. Stoiescu, București, 1980, p. 41-95.
Iosipescu 2008	- S. Iosipescu, <i>Bătălia de la Posada (9-12 noiembrie 1330). O contribuție la critica izvoarelor istoriei de început a principatului Țării Românești</i> , în <i>Revista Istorică</i> , serie nouă, XIX, 1-2, 2008, p. 59-82.
Lăzărescu 1935	- E. C. Lăzărescu: „Despre lupta din 1330 a lui Basarab Voevod cu Carol Robert”, în <i>Revista Istorică</i> , XXI, 1935, p. 241-246.
Lăzărescu 1970	- E. C. Lăzărescu, „Despre mănăstirea Cozia și varianta ei de Triconc căreia îi aparține biserica ei”, în <i>Studii și cercetări de Istoria Artei</i> , seria Artă plastică, tom. 17, nr. 2, p. 167-193.
Le Goff 1970	- J. Le Goff <i>Civilizația Occidentului medieval</i> , București, 1970.
Lendvai 2001	- P. Lendvai, <i>Ungurii</i> , București, 2001.
Madgearu 2016	- Al. Madgearu, „Domenia mongolă și desprinderea românilor din Muntenia de sub dominația regatului Ungariei”, în <i>RIM</i> , nr. 1-2, 2015, p. 1-14.
Marcu-Istrate, Istrate 2005	- D. Marcu Istrate, A. Istrate, „Morminte cu nișă cefalică desoperite la Alba Iulia (sec. XII-XIII). Contribuții privind istoria oaspeților occidentali în Transilvania”, în <i>Relații interetnice în Transilvania (sec. VI-XIII)</i> , coord. Z. K. Pinter, I. M. Țiplic, M. E. Țiplic, Bibliotheca septemcastrensis, XII, București, 2005.
Marinescu 1910	- At. Marinescu, <i>Țara Severinului sau Oltenia</i> , în <i>AARMSI</i> , seria 2, tom 32, 1109-1145.
Marsigli 1726	- L. Marsigli, <i>Danubius Panonico-Mysicus. Observationibus Geographicis, Astronomicis, Hydrographicis, Historicis, Physicis, primam partem, tomi secundi</i> , Hagae-Amstelodami, 1726.
Marsigli 1744	- F. L. Marsigli, <i>Descriptione de Danube</i> , vol. II, La Haye, 1744.
Măneanu 2009	- M. Măneanu, <i>Oltenia, de la medieval la modernitate</i> , Craiova, 2009.
Măneanu 2015	- M. Măneanu, <i>Banatul de Severin înainte de Posada</i> , în <i>Porțile de Fier</i> , an XV, nr. 22, 2015, p. 1-10.
Nicolae 2003	- E. Nicolae, <i>Moneda otomană în Țările Române în perioada 1451-1512</i> , Chișinău, 2003.



Nistor 1945	- I. Nistor, „Țara și Banatul Timișan”, în <i>AARMSI</i> , seria III, tom XXVII, București, 1945, p. 195-230.
Neagoe 2013	- M. Neagoe, „Morminte de incinerare, secolele XIII-XV, descoperite în incinta Cetății Severinului”, în <i>Drobeta</i> , seria Arheologie-Istorie, XXIII, 2013, p. 141-176
Oberlander-Târnoveanu 2003	- E. Oberlander-Târnoveanu, <i>Monedă și societate pe teritoriile de la sud și est de Carpați (secolele VI-XIV)</i> , Cluj-Napoca, 2003.
Papacostea 1993	- Ș. Papacostea, <i>Românii în secolul al XIII-lea. Între cruciată și Imperiul Mongol</i> , București, 1993.
Pesty 1877	- F. Pesty, <i>A Szörényi Bánság és szörényi vármegye története</i> , Budapest, 1877.
Pray 1775	- G. Pray, <i>Disertationes historico-criticae in Annales veteres Hunorum, Avarorum et Hungarorum</i> , Vindobonae, 1775.
Protopopescu, Tutunaru 1996	- C. A. Protopopescu, E. Jianu Tutunaru, „Vechea Vatră a satului Strehaia”, în <i>Porțile de Fier</i> , an. I, nr. 1, 1996, p. 6-8.
Protopopescu 2005	- C. A. Protopopescu, <i>Strehaia în Istorie</i> , București, 2005.
Pușcașu 1970	- V. M. Pușcașu, „Date noi cu privire la evoluția ansamblului de arhitectură medievală de la Strehaia”, în <i>BMI</i> , an. XXXIX, nr. 3, 1970, p. 27-36.
Rădulescu, Turturică 1984	- T. Rădulescu, P. Turturică, „Tezaurul de monede și podoabe feudale de la Schela Cladovei, Mehedinți”, în <i>AO S.n.</i> , 3, Craiova, 1984, p. 70-88.
Rădulescu, Crăciunescu 2012	- Rădulescu, G. Crăciunescu, „Noi descoperiri monetare la Cetatea Severinului”, în <i>Drobeta</i> , seria Arheologie-Istorie, XXII, 2012, p. 188-236.
Romanescu 1926	N. P. Romanescu, „Hrisov dela Neagoe Basarab, pentru delimitarea țării dinspre Unguri”, în <i>AO</i> , 25-26, 1926, p. 207-208.
Rusu 2005	- A. A. Rusu, <i>Castelarea carpatică</i> , Cluj-Napoca, 2005.
Țeicu 2002	- D. Țeicu, „Observații privind necropola medievală de la Turnu Severin”, în <i>Drobeta</i> , XI-XII, 2002, p. 174-183.
Severeanu 1915	- G. Severeanu, „Contribuțiuni la studiul începuturilor numismaticeii Țării-Românești”, în <i>BSNR</i> , an XII, nr. 25, iulie-octombrie 1915, p. 109-119.
Schwandtner 1746	- I. G. Schwandtner, <i>Scriptores rerum Hungariae veteres ac genuini</i> , Pars Prima, Vindobonae, 1746.
Slătineanu et alii 1958	- B. Slătineanu, P. H. Stahl, P. Pettescu, <i>Arta populară în Republica Populară Română. Ceramica</i> , București, 1958
SRH 1766	- <i>Scriptores Rerum Hungaricarum – Veteres ac genuinii</i> , I, J. G. Schwandtner (Ed.), Vindobonae, 1766.
Stanojev 2004	- N. Stanojev, <i>Arača: crkve nekropola manastir</i> , Novi Sad, 2004.
Stîngă 1982	- I. Stîngă, „Raport preliminar de cercetare arheologică – Ostrovul Mare, km. 876, campania 1980”, în <i>Drobeta</i> , V, 1980, p. 183-189.
Stîngă 1985	- I. Stîngă, „Contribuții privind dezvoltarea economico-socială a Țării Românești la sfârșitul secolului al XIV și începutul secolului al XV-lea în lumina unor descoperiri monetare din județul Mehedinți”, în <i>Drobeta</i> , VI, 1985, p. 145-150.

Stîngă 1996	- I. Stîngă, „Circulația monetară la Cetatea Severinului (secolele XIII-XVI)”, în <i>Cercetări numismatice</i> , VII, București, 1996, p. 149-154.
Stroe, Peptenatu 2011	- R. Stroe, D. Peptenatu, <i>Dicționarul geografic al județului Mehedinți</i> , Craiova 2011.
Stuparu 1985	- C. Stuparu, „Cercetări asupra așezării și necropolei feudale din secolele XIV-V din comuna Gruia - Mehedinți”, în <i>Drobeta</i> , VI, 1985, p. 135-143.
Stuparu 1994	- C. Stuparu, „Un nou tezaur de monede și podoabe feudale din secolul al XIV-lea, descoperit la Schela Cladovei, Mehedinți” în <i>Drobeta</i> , Buletin trimestrial, I, 2, 1994, p. 25-31.
Schiopoiu 1982	- Al. Schiopoiu, <i>Dealurile piemontane ale Coșuștei</i> , Craiova, 1982.
Ștefănescu 1970	- Șt. Ștefănescu, <i>Țara Românească de la Basarab I „Întemeietorul” până la Mihai Viteazul</i> , București, 1970.
Ștefănescu 2009	- Șt. Ștefănescu, <i>Bănia în Țara Românească</i> , ed. a II-a revăzută și adăugită, Craiova, 2009.
Theiner 1859	- Augustin Theiner, <i>Vetera monumenta historica Hungaria sacra</i> , Romae, vol. I, 1859.
Theiner 1860	- Augustin Theiner, <i>Vetera monumenta historica Hungaria sacra</i> , Romae, vol. II, 1860.
Theodorescu 1974	- R. Theodorescu, <i>Bizanț, Balcani Occident la începuturile culturii medievale românești (secolele X-XIV)</i> , București, 1974.
Tocilescu 1931	- Grigore Tocilescu, <i>534 de documente istorice slavo-române din Țara Românească și Moldova privitoare la legăturile cu Ardealul</i> , București, 1931.
Trîpcea 1962	- Th. N. Trîpcea, „Cîteva cetăți din Banatul de Severin. Identificarea lor”, în <i>Studii. Revista de istorie</i> , an XV, 1, 1962, p. 169-176.
Țanțăreanu 2010	- E. Țanțăreanu, <i>Habitatul medieval în sud-vestul Munteniei în secolele XIV-XVII. Temeiuri istorice și arheologice</i> , București, 2010.
Zimmerman, Werner 1892-1902	- Franz Zimmerman, Carl Werner, <i>Urkundenbuch zur Geschichte der Deutschen in Siebenbürgen</i> , Hermanstadt, vol. I, 1892, vol. II 1897, vol. III 1902.
Zoltan 2015	- I. Zoltan, „Stăpânitorii cetății Severinului în secolul al XIV-lea”, în <i>AnB. SN</i> , seria Arheologie-Istorie, nr. XXV, 2016, p. 379-391.